

BRIEFADVIES

22 september 2011

Over het EU-standpunt voor de klimaatop in Durban

Mevrouw Joke Schauvliege
Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en
Cultuur
Koolstraat 35 bus 5
1000 Brussel

Datum	22 september 2011
Onze referentie	01/L16/2011/1040
Contactpersoon	sandra.sliwa@minaraad.be / 02 558 01 39
Betreft	Briefadvies over het EU-standpunt voor de klimaatop in Durban

Mevrouw de minister,

Klimaatbeleid is een belangrijk thema voor de leden van de Minaraad. De Minaraad ontving reeds de conceptnota waarin het voorbereidingstraject inzake het derde Vlaams Klimaatbeleidsplan wordt geschetst. Zich ervan bewust zijnde dat de grote lijnen van het klimaatbeleid worden uitgezet op internationaal en Europees niveau, wenst de Minaraad nu reeds een aantal zaken onder de aandacht te brengen. De Minaraad brengt dit advies uit in de aanloop naar de Raad Milieu van de EU op 10 oktober 2011. Op deze Raad beogen de EU-milieuministers een door alle EU-lidstaten gedragen EU-standpunt te bepalen voor de zeventiende klimaatop in het kader van het VN-Klimaatverdrag die plaatsvindt van 28 november 2011 tot en met 9 december 2011 in Durban, Zuid-Afrika.

Dit briefadvies is een advies op hoofdlijnen waarin de Minaraad enkel ingaat op een aantal vanuit strategisch oogpunt cruciale onderhandelingspunten. Los van dit advies beoogt de Minaraad haar in 2009 ingezette traditie verder te zetten en, in navolging van haar eerdere adviezen over de klimaatop in Kopenhagen¹ en Cancún², een meer uitgebreid advies uit te brengen ter voorbereiding van de klimaatop in Durban. Beoogd wordt dit advies te onderschrijven tijdens de zitting van de Minaraad van 24 november 2011.

De klimaatop in Kopenhagen is geëindigd zonder een door alle partijen onderschreven akkoord. De aanneming van de Cancún Akkoorden wordt door velen³ dan ook verwelkomd als een herbevestiging van het geloof in het multilaterale onderhandelingsproces⁴. De Minaraad erkent dat met de aanneming van de Cancún Akkoorden een degelijk kader is gevormd voor de verdere uitbouw van een globaal klimaatregime. Anderzijds benadrukt de Raad dat de resultaten van de klimaatop in Cancún ook niet overschat mogen

¹ MINARAAD, Advies van 26 november 2009 over de klimaatop in Kopenhagen. Beschikbaar op: <http://www.minaraad.be/adviezen/2009/klimaatop-in-kopenhagen>.

² MINARAAD, Advies van 28 oktober 2010 over de klimaatop in Cancún. beschikbaar op: <http://www.minaraad.be/adviezen/2010/de-klimaatop-in-cancun>.

³ Ook de Milieuraad van de EU verwelkomt de Cancún Akkoorden als een stap vooruit in het multilaterale onderhandelingsproces dat moet leiden tot een globaal en alomvattend akkoord voor de periode na 2012: COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, Council conclusions: Follow-up to the Cancún Conference. Brussel, 14 maart 2011.

⁴ Voor een degelijk Nederlandstalig overzicht van de beslissingen die zijn genomen op de klimaatop in Cancún, zie bijvoorbeeld: E. MEIJER, De Cancún Klimaatconferentie, en hoe nu verder? In Milieu en Recht, 2011, jg. 38, nr 5, p. 300-310.

worden. Uit het *Emissions Gap Report* van UNEP⁵ blijkt dat de kloof tussen de emissiereducties die de partijen aangekondigd hebben na de klimaatop in Kopenhagen en de emissiereducties die volgens de wetenschap nodig zijn om de temperatuurstijging te beperken tot maximum twee graden zelfs in het beste geval 5 Gt CO₂eq bedraagt. Zoals de Minaraad reeds heeft aangegeven in haar advies naar aanleiding van de klimaatop in Cancún⁶, betekent dit dat de EU zich best voorbereid op benodigde reducties die zich bevinden aan het hoogste eind van de voorgestelde range, en dit zowel op de lange als op de korte termijn.

Na de erkenning van het bestaan van deze kloof in Cancún, zal het er in Durban op aankomen een proces op te starten om de kloof ook effectief te dichten. Uit een recente studie van het *Potsdam Institute for Climate Impact Research*⁷ en uit de dit voorjaar door de Europese Commissie voorgestelde routekaart naar een koolstofarme economie⁸ blijkt alvast dat meer klimaatambitie de EU ten goede zal komen. Dit is bovendien wenselijk is om de vooropgestelde doelstelling, de emissies tegen 2050 met 80-95% verminderen ten opzichte van 1990, op een economisch verstandige manier waar te maken.

In lijn met het gekende EU-standpunt dat een globaal probleem het meest effectief wordt aangepakt op basis van een globale oplossing, herhaalt de Minaraad haar boodschap dat een multilateraal akkoord het uiteindelijke doel moet zijn. De Minaraad heeft reeds in haar advies van 28 oktober 2010 naar aanleiding van de klimaatop in Cancún gesteld dat de wettelijke vorm van het beoogde akkoord moet bestaan uit een tweede verbintenisperiode onder het Kyoto Protocol aangevuld met een akkoord onder het Conventiespook. Uit het onderhandelingsproces in de loop van 2011, dat de klimaatop in Durban vooraf gaat, blijkt dat het al dan niet aanvaarden van een tweede verbintenisperiode onder het Kyoto Protocol een van de belangrijkste thema's gaat zijn in Durban. De EU is een hoofdrolspeler in de onderhandelingen over Kyoto 2 en de Minaraad meent dat de EU in Durban duidelijk moet maken dat ze een tweede verbintenisperiode zal aanvaarden en onder welke precieze en haalbare voorwaarden ze dit zal doen.

De aanname van de routekaart naar een koolstofarme economie in 2050, en de stappenplannen inzake vervoer, hulpbronnenefficiëntie en energie die hierin kaderen, bewijzen dat de EU werkt aan een EU-intern beleid om te evolueren naar een koolstofarme economie. Het is belangrijk dit signaal ook uit te dragen naar onze partners in het internationale onderhandelingsproces. Door duidelijk te stellen dat de EU bereid is om een tweede verbintenisperiode te aanvaarden, mits aan de hieraan verbonden voorwaarden wordt voldaan, geeft de EU niet enkel het positieve signaal aan de andere onderhandelingspartners dat de EU bereid is constructief mee te werken aan de uitbouw van een op gemeenschappelijke regels gebaseerd klimaatakkoord. Hiermee wordt ook de in Cancún herstelde perceptie van de EU als bruggenbouwer tussen de geïndustrialiseerde landen en de ontwikkelingslanden verder versterkt.

Hierbij aansluitend wijst de Minaraad op het belang van de klimaatfinanciering. In de

⁵ UNEP (2010), *The Emissions Gap Report. Are the Copenhagen Accord Pledges Sufficient to Limit Global Warming to 2° or 1,5°?* Beschikbaar op: <http://www.unep.org/publications/ebooks/emissionsgapreport/>.

⁶ Zie onder andere de paragrafen 39 en 66 van het advies van de Minaraad van 28 oktober 2010 over de klimaatop in Cancún.

⁷ POTSDAM INSTITUTE FOR CLIMATE IMPACT RESEARCH (2011), *A New Growth Path for Europe. Generating Prosperity and Jobs in the Low-Carbon Economy*. Beschikbaar op: http://www.european-climate-forum.net/fileadmin/ecf-documents/Press/A_New_Growth_Path_for_Europe_Synthesis_Report.pdf.

⁸ EUROPESE COMMISSIE, *Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050*, COM(2011) 112, 8 maart 2011. Beschikbaar op: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0112:FIN:NL:PDF>.

eerste plaats, en in lijn met het advies over de klimaattop in Cancún, herhaalt de Minaraad de voor de hand liggende vraag dat de ontwikkelde landen hun verplichtingen in het kader van de snelstartfinanciering nakomen, én hierover op een transparante manier communiceren. In het kader van de snelstartfinanciering heeft België zich geëngageerd tot het leveren van 150 miljoen euro in de periode 2010-2012. Vanuit het federaal budget voor ontwikkelingssamenwerking heeft België in 2010 40 miljoen euro vrijgemaakt. Voor 2011 is er 20 miljoen euro vrijgemaakt vanuit dit budget. Het Waals Gewest heeft in 2010 2 miljoen euro bijgedragen. Hieruit volgt dat België, in totaal, reeds 62 miljoen euro heeft vrijgemaakt en dat, bijgevolg, nog 88 miljoen euro moet worden gevonden om het aangegane engagement waar te maken. De Minaraad stelt vast dat de vrijgemaakte middelen afkomstig zijn uit het budget voor ontwikkelingssamenwerking en dat het geen additionele middelen zijn.

Daarnaast vindt de Minaraad het belangrijk dat de ontwikkelde landen de discussie over de bronnen van klimaatfinanciering op de lange en de middellange termijn niet uit de weg gaan. In dit verband wijst de Raad op het werkdocument van de Europese Commissie met als titel "*Scaling up international climate finance after 2012*"⁹ waaruit blijkt dat de doelstelling voor de ontwikkelde landen om tegen 2020 gezamenlijk 100 miljard dollar per jaar aan klimaatfinanciering vrij te maken weliswaar ambitieus is maar wel haalbaar. Vanaf 2013 zullen de inkomsten uit de veiling van emissierechten in het kader van de EU-handel in emissierechten, het EU ETS, een belangrijke inkomstenbron vormen voor het klimaatbeleid. De Minaraad vraagt dat tijdig afspraken worden gemaakt met betrekking tot de besteding van deze inkomsten en brengt hierbij in herinnering dat de herziene richtlijn verhandelbare emissierechten de lidstaten oplegt om minstens de helft van deze opbrengsten te besteden in het kader van het klimaat- en energiebeleid, inclusief in de ontwikkelingslanden¹⁰. De Minaraad ondersteunt dit principe en vraagt een verdere operationalisering hiervan.

De Minaraad is zich bewust van de huidige precaire economische context waarin veel overheden grote besparingen moeten realiseren om een begroting in evenwicht te krijgen. Tegen deze achtergrond benadrukt de Minaraad dat klimaatfinanciering voor veel ontwikkelingslanden een noodzakelijke voorwaarde is om überhaupt een klimaatbeleid te kunnen voeren. Gegeven dat de internationale onderhandelingen over waar de beloofde middelen voor klimaatfinanciering vandaan moeten komen eerder moeizaam lijken te verlopen, vraagt de Minaraad dat ook de milieu-ministers zich in de aanloop naar de klimaattop in Durban uitdrukkelijk uitspreken over het thema van de klimaatfinanciering.

Hoewel de Minaraad de verdienste van de klimaattop in Cancún erkent, zoals hoger reeds aangegeven, benadrukt de Minaraad ook dat de klimaattop in Cancún slechts een stap in het proces is. Niet alleen behoeven veel beslissingen die zijn genomen in Cancún verdere uitwerking, in Cancún zijn bovendien een aantal belangrijke beslissingen doorgeschoven naar de klimaattop in Durban. De beslissing over de globale mitigatiedoelstelling, de wettelijke vorm van het beoogde akkoord en de identificatie van de bronnen van de beloofde (middel)langetermijnfinanciering zijn drie voorbeelden uit een behoorlijk lange *to do* lijst. Het is duidelijk dat de klimaattop in Durban een goed gevulde agenda heeft. De Minaraad is er echter wel van overtuigd dat in Durban, verder bouwend op de Cancún Akkoorden, de basis kan worden gelegd voor een eerlijk, ambitieus en juridisch bindend klimaatakkoord. Gezien de urgentie van de klimaatverandering is snelle en doortastende actie nodig, willen we een onomkeerbare

⁹ EUROPESE COMMISSIE, Commission Staff Working Document SEC(2011) 487, 8 april 2011. Beschikbaar op: http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/financial_operations/pdf/sec_2011_487_final_en.pdf.

¹⁰ Artikel 10 van Richtlijn 2009/29/EG van 23 april 2009 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten van de Gemeenschap te verbeteren en uit te breiden.

klimaatverandering met drastische gevolgen voor mens, milieu en economie vermijden.

Om het belang van de EU in de internationale klimaatonderhandelingen te relativeren, wordt wel eens aangehaald dat de EU op dit moment niet de grootste uitstoter van broeikasgassen is. Dit neemt niet weg dat de EU nog steeds een grote uitstoot per hoofd van de bevolking heeft. De Minaraad verwacht dan ook dat de EU, in lijn met het principe van de gedeelde maar gedifferentieerde verantwoordelijkheid, het voortouw zal nemen in het internationaal klimaatbeleid en haar eerlijk aandeel in de benodigde emissiereducties zal opnemen. Bovendien is al tijdens de onderhandelingen in het kader van het Kyoto Protocol gebleken dat de EU een voortrekkersrol kan spelen in het internationaal klimaatbeleid en bleek uit de onderhandelingen in Cancún dat de EU een belangrijke rol kan spelen als bruggenbouwer tussen de geïndustrialiseerde landen en de ontwikkelingslanden. De Minaraad is er dan ook van overtuigd dat, door bovenstaand advies in overweging te nemen, de EU wel degelijk een rol van betekenis te spelen heeft in het klimaatdebat.

Hoogachtend,

Marc Van den Bosch,
Voorzitter Minaraad